

Prevod te strani je bil narejen s strojnimi prevajanjem [Povezava]. Strojni prevodi lahko vsebujejo napake, ki bi lahko zmanjšale jasnost in natančnost, zato varuhinja človekovih pravic ne prevzema odgovornosti za kakršna koli odstopanja. Za najzanesljivejše informacije in pravno varnost glejte zgornjo povezavo z izvorno različico v jeziku angleščina. Za več informacij si oglejte našo jezikovno in prevajalsko politiko [Povezava].

Sklep v zadevi 454/2014/PMC o praksi Evropske službe za zunanje delovanje, da ponuja neplačana pripravništva v delegacijah EU

Odločba

Primer 454/2014/PMC - Preiskava uvedena dne 18/03/2014 - Priporočilo o 15/02/2017 - Odločba z dne 21/09/2017 - Zadevna institucija ali organ Evropska služba za zunanje delovanje (Priporočilo, s katerim soglaša institucija) |

Varuhinja človekovih pravic je preučila prakso Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD), da ponuja samo neplačana pripravništva v delegacijah EU. Preiskava je bila posledica pritožbe mladega državljana EU, ki je opravil neplačano pripravništvo. Trdila je, da praksa ESZD diskriminira mlade iz manj premožnih okolij.

Varuhinja človekovih pravic je ugotovila, da bi morala biti pripravništva v delegacijah EU na voljo čim večjemu številu oseb, ne le tistim, ki si to lahko privoščijo. Po mnenju varuha človekovih pravic lahko neplačana pripravništva privedejo do diskriminatornega položaja, saj je verjetneje, da osebe iz manj privilegiranih okolij nimajo finančnih sredstev za opravljanje takšne prakse. Varuhinja človekovih pravic je ugotovila, da je praksa ESZD, da pripravnikom ne plačuje v delegacijah EU, nepravilnost. Zato je ESZD priporočila, naj vsem pripravnikom, tudi tistim v delegacijah EU, plača ustrezno nadomestilo.

ESZD je v odgovor na svoje priporočilo obvestila varuhinjo človekovih pravic, da je zdaj zaposlila za sredstva za plačilo pripravnikov v delegacijah EU in da je medtem začasno prekinila neplačana pripravništva.

Varuhinja človekovih pravic na podlagi odgovora ESZD razume, da se resno zavezuje, da bo storila vse, kar je v njeni moči, da plača pripravnikom v delegacijah EU. Evropska služba za zunanje delovanje meni, da je njena zmožnost plačevanja takih pripravnikov zdaj odvisna od tega, ali ji proračunski organi dodelijo potrebna finančna sredstva. Varuhinja človekovih pravic zato zadevo zaključi z ugotovitvijo, da je ESZD sprejela njeno priporočilo.

Ozadje

1. Mladi avstrijski državljani je delal kot neplačan pripravnik v delegaciji EU v Aziji. Po pripravništvu se je obrnila na Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD), ki upravlja delegacije EU, da bi se pritožila nad dejstvom, da pripravniki v delegacijah niso plačani. Opozorila je, da je običajna praksa, da so pripravniki v institucijah EU plačani. Po njenem mnenju neplačevanje pripravnikov pomeni neupravičeno diskriminacijo mladih strokovnjakov iz manj premožnih okolij.

2. **ESZD** je odgovorila, da je bila pritožniku odobrena neplačana praksa „na njeno zahtevo“. Podpisala je tudi pogodbo o pripravništvu, v kateri je potrdila, da *sem prostovoljka z delegacijo in ne bom prejela plače, plače ali ugodnosti [...] .* Pritožnik se je obrnil na varuhinjo človekovih pravic z zaskrbljenostjo, da ESZD ne bi smela ponujati neplačanih pripravništev. Zaskrbljena je bila zaradi prakse ESZD na splošno in ni bila povezana z njenim posebnim primerom.

3. Varuhinja človekovih pravic je oktobra 2014 ESZD zaprosila, naj odgovori na pomisleke pritožnika, da ponuja neplačana pripravništva v delegacijah EU. Pritožnik je želel, da bi ESZD ponudila le plačana pripravništva in prenehala ponujati neplačana pripravništva. Varuhinja človekovih pravic je decembra 2014 prejela odgovor ESZD na pritožbo. Nato je varuhinja človekovih pravic prejela pripombe pritožnika na odgovor ESZD. Preiskovalna skupina varuha človekovih pravic se je trikrat sestala tudi z ESZD, da bi razpravljala o zadevi: maja, septembra in decembra 2016. ESZD je januarja 2017 varuhu človekovih pravic predložila dodatne informacije v pisni obliki.

4. Varuhinja človekovih pravic je po natančni oceni vseh argumentov 15. februarja 2017 ESZD priporočila, naj vsem pripravnikom v delegacijah EU izplača ustrezno nadomestilo [1].

Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) ni plačala praktikantov v delegacijah EU

Priporočilo varuha človekovih pravic

5. Varuhinja človekovih pravic je ugotovila, da je pritožnikov argument, da so neplačana pripravništva diskriminatorna do tistih, ki prihajajo iz manj privilegiranega socialnega okolja, imel nekaj zasluga. Nedvomno lahko mladi diplomant, ki želi opraviti neplačano pripravništvo, naleti na praktične težave brez finančne podpore, na primer od svoje družine. Pripravništvo v delegaciji EU ne vključuje le potnih stroškov, temveč tudi stroške nastanitve, bivanja in zavarovanja. Zato obstaja tveganje, da bodo neplačana pripravništva v delegacijah EU rezervirana za nekaj privilegiranih, in sicer za tiste, ki imajo lastna finančna sredstva.

6. ESZD je na različnih sestankih s preiskovalno skupino varuhinje človekovih pravic leta 2016 trdila, da ponudba neplačanih pripravništev ne pomeni diskriminacije na podlagi socialnega porekla. ESZD se je sklicevala na dejstvo, da neplačani pripravniki v delegacijah EU menijo, da je pripravništvo koristno za njihovo prihodnost. S takimi pripravništvii pridobijo dragocene izkušnje, ki prispevajo k oblikovanju njihovega poklicnega profila, zaradi česar so privlačnejše na trgu dela.

7. Varuh človekovih pravic ni dvomil, da pripravniki v delegaciji cenijo prakso. Take priložnosti so lahko pomembna odskočna deska v njihovi karieri. Prav zato bi morale biti možnosti pripravništva na voljo čim večjemu številu oseb, ne le tistim, ki si to lahko privoščijo. Po mnenju varuha človekovih pravic lahko neplačana pripravništva ohranijo socialno izključenost, saj osebe iz manj privilegiranih okolij verjetno nimajo finančnih sredstev za opravljanje prakse. Tako bodo zamudili to dragoceno priložnost za izboljšanje kvalifikacij in spretnosti. To lahko sčasoma privede do manj priložnosti za zaposlitev v prihodnosti za manj privilegirane in sproži začarani krog, v katerem „privilege sledi privilegijem“.

8. Varuhinja človekovih pravic je izrazila mnenje, da imajo delegacije EU koristi od prispevkov pripravnikov in so lahko celo odvisne od njihovega prispevka. Ob upoštevanju tega je varuhinja človekovih pravic ugotovila, da bi lahko sistem neplačanih pripravništev privedel do nezaželene posledice, da delegacije EU ne bodo pritegnile vseh najboljših kandidatov za pripravništvo; pritegnila bo samo tiste, ki imajo dovolj lastnih finančnih sredstev, da se sami plačajo. To očitno ni v interesu delegacij EU.

9. Varuhinja človekovih pravic se je sklicevala na primer Evropskega parlamenta, ki je obravnaval vprašanje neplačanih pripravništev. Parlament je v resoluciji iz leta 2010 institucije EU pozval, naj dajo dober zgled tako, da vsem pripravnikom izplačajo minimalno nadomestilo na podlagi življenjskih stroškov v kraju opravljanja prakse. [2] Varuh človekovih pravic je ugotovil, da Parlament ne ponuja več neplačanih pripravništev, niti v primeru študentske prakse. Kljub proračunskim omejitvam institucij EU zdaj izplačuje dodatek vsem pripravnikom.

10. Varuhinja človekovih pravic je menila, da je pomembno tudi, v kolikšni meri ESZD uporablja pripravništva v delegacijah EU. ESZD ima mrežo 139 delegacij EU, ki med osebjem ESZD in Komisije zaposlujejo 5800 oseb (podatki za konec leta 2015). [3] Leta 2016 je ESZD ponudila približno 800 neplačanih pripravništev. Zdi se verjetno, da je ESZD do neke mere odvisna od razpoložljivosti pripravnikov za dopolnitev dela osebja s polnim delovnim časom v svojih delegacijah. Varuhinja človekovih pravic je razumela, da bo plačilo takega števila pripravnikov povzročilo proračunske težave za ESZD. Vendar je opozorila, da bi se ESZD lahko odločila, da o tem razpravlja pri proračunskih organih, in sicer pri Evropskem parlamentu in Svetu.

11. Glede na navedeno je varuhinja človekovih pravic ugotovila, da praksa ESZD, da v svojih delegacijah zagotavlja neplačana pripravništva, pomeni nepravilnost. Zato je Evropski službi za zunanje delovanje priporočil, naj vsem pripravnikom, tudi tistim v delegacijah EU, plača ustrezno nadomestilo. Čeprav bo narava tega dodatka v pristojnosti ESZD, je varuh človekovih pravic menil, da bi moralo biti nadomestilo takšno, da bo spoštovalo načelo nediskriminacije in zagotovilo, da bodo mladi spodbujeni, da zaprosijo za pripravništvo ne glede na njihov (ali

njihov) finančni položaj.

12. Varuhinja človekovih pravic je ESZD zaprosila, naj poda mnenje v treh mesecih od datuma svojega priporočila. Nato je pritožnika pozvala, naj predloži pripombe, kar je storil pritožnik.

Mnenje ESZD in pripombe pritožnika

13. **ESZD je v svojem** mnenju o priporočilu varuhinje človekovih pravic navedla, da se je ponudba pripravništev mladim diplomantom in študentom izkazala za zelo dragoceno tako za praktikante kot za delegacije EU. Na podlagi priporočila varuha človekovih pravic se je odločila, da bo prestrukturirala svoj program pripravništva in začasno prekinila zaposlovanje novih pripravnikov. ESZD je tudi pozvala proračunske organe, naj zagotovijo sredstva za prihodnje pripravnike.

14. **ESZD** se je tudi odločila povečati število partnerstev med delegacijami in univerzami. V okviru novega osnutka programa bi se pripravništva ponujala v okviru treh ločenih programov: (I) praktikantom, ki jim bo ESZD izplačala nadomestilo (pod pogojem, da ESZD prejme zahtevana sredstva od proračunskih organov) in v ta namen bo vzpostavljen poseben izbirni postopek; (II) študentom, ki v okviru sporazuma z lokalno univerzo opravijo obvezno ali priporočeno obdobje usposabljanja v okviru svojega študijskega programa in že prebivajo v kraju usposabljanja, in (iii) pripravnikom, ki prejemajo finančno podporo univerze ali druge ustanove, vendar se nahajajo drugje po svetu. ESZD v zadnjih dveh primerih ne predlaga izplačila nadomestil.

15. **Pritožnik** je v svojih pripombah navedel, da se je varuhinja človekovih pravic v svojem priporočilu pravilno osredotočila na vidik „*protidiskriminacije*“. Vendar se zdi, da po njenem mnenju ESZD zdaj poskuša izključiti finančno in socialno šibke pri izbiri pripravnikov, da bi rešila težavo.

16. Pritožnik je menil, da če ESZD ne more vzpostaviti vzdržnega in pravičnega sistema za plačevanje pripravnikov, je najbolje, da se pripravništva v delegacijah EU v celoti odpravijo.

17. Pritožnik se boji, da bodo po mešanem modelu, ki ga je predlagala ESZD, pripravniki, ki niso plačani ali prejemajo finančno podporo iz zunanega vira, zaradi preproste ekonomske utemeljitve vedno imeli prednost pred tistimi, ki jih neposredno plača ESZD.

18. V zvezi s predlogom za razširitev partnerstev z univerzami je pritožnik trdil, da to ni niti nova zamisel niti ne prispeva k reševanju problema. To večinoma vodi v premik izkoriščanja delovne sile k lokalnim prebivalcem, ki so pogosto bolj slabo organizirani in nimajo možnosti, da bi uveljavljali svoje pravice.

19. Pritožnik je poudaril, da štipendije pogosto ne vključujejo socialnega zavarovanja ali zdravstvenega zavarovanja in da življenjskih stroškov študenta ni mogoče primerjati z življenjskimi stroški osebe, ki opravlja pripravništvo v delegaciji EU.

Ocena varuha človekovih pravic po priporočilu

20. Varuhinja človekovih pravic je priporočila, naj ESZD vsem pripravnikom plača ustrezno nadomestilo. ESZD je varuha človekovih pravic obvestila, da je zaprosila za sredstva za plačilo pripravnikov v delegacijah EU in da je medtem začasno prekinila neplačana pripravništva. Varuhinja človekovih pravic pozdravlja ukrepe, ki jih je ESZD sprejela za zagotovitev, da bo lahko ponudila plačana pripravništva v delegacijah EU.

21. Varuhinja človekovih pravic je seznanjena z zaskrbljenostjo pritožnika, da bi se ESZD lahko nesorazmerno osredotočila na zaposlovanje praktikantov s finančno podporo iz drugih virov (razen iz njihove družine) in ne na pripravnike, ki jih izplačuje sama ESZD.

22. Po mnenju varuha človekovih pravic je razumno, da ESZD ne izplača dodatnega dodatka pripravnikom, ki imajo štipendijo ali drugo nedružinsko finančno podporo, ali študentom, ki že imajo sedež v isti državi kot delegacija in ki morajo opraviti prakso v okviru študija. Zlasti obvezna praksa v okviru univerzitetnega študija ni primerljiva s standardnim pripravništvom, saj se običajno uporablja za različne namene. Pomembno je, da se med različnimi programi vzpostavi ustrezno ravnovesje. Za varuha človekovih pravic je pomembno, da ESZD še naprej ponuja znatno število „tradicionalnih“, vendar plačanih pripravništev v delegacijah, ki bodo na voljo mladim na podlagi enakih možnosti, ne glede na finančna sredstva njihovih družin ali njihovih družin. Varuhinja človekovih pravic razume, da bo ESZD za doseg tega zelenega rezultata potrebovala ustrezno dodelitev proračunskih sredstev.

23. Varuhinja človekovih pravic meni, da je odgovor ESZD na njeno priporočilo resna zaveza, da bo plačala pripravnike v delegacijah EU, pod pogojem, da bodo proračunski organi, tj. Evropski parlament in Svet, prejeli ustrezna proračunska sredstva. Zato varuhinja človekovih pravic z veseljem meni, da je odgovor ESZD dejansko sprejetje njenega priporočila. Varuhinja človekovih pravic bo z velikim zanimanjem spremljala prihodnji razvoj dogodkov na tem področju in je odprta za obnovitev svojih preiskav v prihodnosti, če se to zdi upravičeno in koristno.

24. Zelo pomembno je, da institucije EU dajejo zgled in pokažejo zavezanost zagotavljanju priložnosti za pripravništvo za mlade na podlagi enakih možnosti za vse, ne glede na ozadje in družinske vire. Drugače je tveganje izgube zaupanja, ki ga je treba razumeti kot nezadostno skrb za vse mlade, ki se borijo za oblikovanje svojih poklicnih profilov, da bi lahko konkurirali na trgu dela. Stroški spodbujanja zaupanja mlajše generacije v evropski projekt v zvezi s tem so razmeroma majhni.

25. Varuh človekovih pravic spodbuja proračunske organe, naj to vprašanje skrbno preučijo, in upa, da bodo odobrili ustrezna sredstva. Ob upoštevanju tega bo varuhinja človekovih pravic obvestila Evropski parlament in Svet ministrov o tej preiskavi in o priporočilu, ki ga je podala ESZD. O tem bo obvestila tudi Evropsko komisijo.

Zaključek

Varuhinja človekovih pravic na podlagi svoje preiskave te pritožbe zaključi z naslednjo ugotovitvijo:

ESZD je z začasno prekinitvijo neplačanih pripravništev v delegacijah EU in hkrati zaprosila za sredstva za plačilo pripravnikov v delegacijah EU sprejela priporočilo varuha človekovih pravic.

Pritožnik in ESZD bosta obveščena o tej odločitvi.

Emily O'Reilly

Evropski varuh človekovih pravic

Strasbourg, 21. 9. 2017

[1] Več informacij o ozadju pritožbe, argumentih strank in preiskavi varuha človekovih pravic je na voljo v priporočilu varuha človekovih pravic, ki je na voljo na spletnem naslovu:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/recommendation.faces/en/76079/html.bookmark>

[2] Resolucija Evropskega parlamenta z dne 6. julija 2010 (2009/2221(INI)), točka 72, na voljo na spletu:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010IP0262&from=EN>

[Povezava].

[3] https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/annual_activity_report_2015_en.pdf [Povezava].